NVE

DIALOG

Informasjon fra Norges vassdrags- og energidirektorat nr. 2 2000

Vurdering av fare og bruk av flomsonekart ved arealplan-legging

Det er flere naturbetingede farer knyttet til vassdrag. Ved arealplanlegging og utnytting av arealer langs vassdrag er det derfor viktig å tenke sikkerhet, både for mennesker og materielle verdier. Til hjelp i en slik vurdering utarbeider NVE nå flomsonekart for en del av de mest utsatte elvestrekningene i Norge.

NVE er ansvarlig myndighet når det gjelder fare knyttet til vassdrag. En av oppgavene er å kontrollere at områder som er uakseptabelt utsatt for flom, oversvømmelse, erosjon, isgang og ras ikke bebygges. Planer eller byggesaker i tilknytning til vassdrag skal forelegges NVE.

Det er viktig at NVE kommer så tidlig som mulig inn i planprosessen. Da kan man allerede ved starten peke på farer, ulemper eller interessekonflikter som det må tas hensyn til i den videre planleggingen.

Kommunene har hovedansvaret

Kommunene har hovedansvaret for å unngå at flomutsatte områder utnyttes på en uheldig måte. Kommunen kan forby bygging med hjemmel i plan- og bygningslovens § 68, dersom det ikke er tatt hensyn til faren i planarbeidet eller det ikke foreligger plan for et område.

Er det grunn til å tro at et område kan være utsatt for flom, erosjon eller isgang, må kommunen påse at det er innhentet tilstrekkelige data og/eller fagkyndige uttalelser før arealplan vedtas eller dele- og byggetillatelse gis. I forbindelse med høring av planen kontrollerer NVE at dette er gjort.

Det skal framgå av arealplanen hvordan den tar hensyn til fare. Ved behandling av bygge- og delesaker skal det framgå at sikkerheten er vurdert, så sant det er relevant. NVE kan fremme innsigelse dersom direktoratet mener at det kan foreligge fare for liv, helse, viktige samfunnsfunksjoner eller materielle verdier, og dette ikke er tilstrekkelig ivaretatt i planen. Skulle det oppstå skader som kunne vært unngått gjennom bedre planprosess, vil kommunen kunne få et økonomisk erstatningsansvar.

Lokalkunnskap , fagkyndige uttalelser og flomsonekart

I henhold til NVEs retningslinjer nr. 1/99, "Retningslinjer for arealbruk og sikring i flomutsatte områder", skal boliger ha en sikkerhet mot 100-årsflom, mens industriområder skal ha en sikkerhet mot 200-årsflom. NVE kan be om dokumentasjon på at vurderingsgrunnlaget er tilstrekkelig. Vurdering og dokumentasjon av flomfare kan bygge på flere typer informasjon. Lokalkunnskap basert på erfaring er viktig, i tillegg vil fagkyndig uttalelse ofte være nødvendig. Dette kan innebære at kommunen må kjøpe konsulenttjenester. Etter hvert som flomsonekartene blir ferdige vil disse være et godt hjelpemiddel ved arealplanlegging og dele- og byggesaksbehandling i de områdene som dekkes av kartene. Flomsonekartene viser hvilke områder som oversvømmes ved ulike flommer, fra 10- til og med 500-årsflom.

NVE har i tillegg flomlinjedata som vil kunne benyttes for mange elvestrekninger hvor flomsonekart ikke foreligger. Slik informasjon vil kunne fås ved henvendelse til et av NVEs regionkontorer.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er et direktorat under Olje- og energidepartementet med ansvar for å forvalte landets vann- og energiressurser.

NVE skal sikre en helhetlig og miljøvennlig forvaltning av vassdragene, fremme en effektiv kraftomsetning og kostnadseffektive energisystemer og bidra til en effektiv energibruk.

NVE har en sentral rolle i beredskapen mot flom og vassdragsulykker og leder den nasjonale kraftforsyningsberedskapen.

NVE er engasjert i FoU og internasjonalt samarbeid innen sine fagområder. NVE er nasjonal faginstitusjon for hydrologi.

Informasjon fra
Norges vassdrags- og energidirektorat
Dialog nr. 2 2000

Kontroller kartet mot terrenget

Ved oversiktsplanlegging kan en bruke flomsonene direkte for å identifisere områder som ikke bør bebygges uten nærmere vurdering av faren og mulige tiltak. Ved detaljplanlegging og ved dele- og byggesaksbehandling må en ta hensyn til at også flomsonekartene har begrenset nøyaktighet. Spesielt i områder nær flomsonegrensen er det viktig at høyden på terrenget sjekkes mot de beregnede flomvannstandene. I rapport som lages til hvert enkelt strekning som kartlegges, vil en finne nærmere informasjon om hvilke usikkerheter som knytter seg til det aktuelle kartet.

Lavpunkter

En del steder vil det finnes arealer som ligger lavere enn den beregnede flomvannstanden, men uten direkte forbindelse til elva. Dette kan være områder som ligger bak flomverk, men også lavpunkter som har forbindelse via en kulvert eller via grunnvannet. Disse områdene er markert med en egen skravur fordi de vil ha en annen sannsynlighet for oversvømmelse og må behandles særskilt. Spesielt utsatt vil disse områdene være ved intens lokal nedbør, ved stor flom i sidebekker eller ved gjentetting av kulverter. Flomsonekartene gir ikke informasjon om lavpunkter som ligger over flomvannstanden.

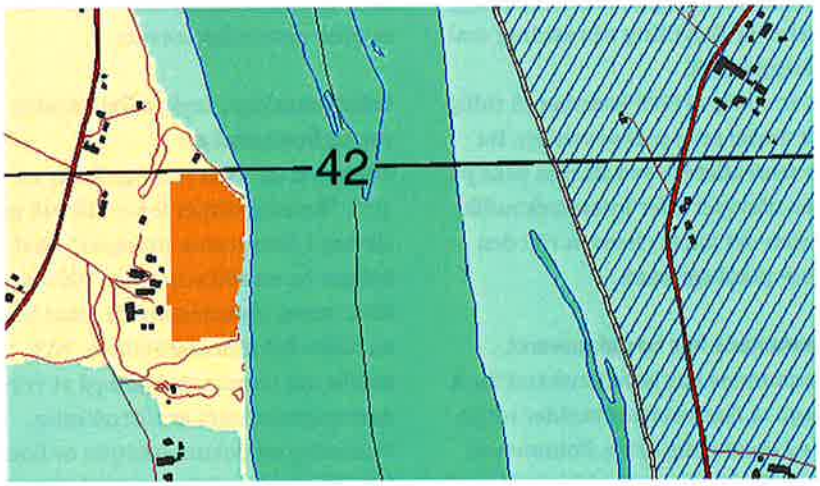

Bygninger

Elv, vann og sjø

Oversvømt areal ved 100-års flom

Lavpunkt-områder som ikke har direkte forbindelse med elva (bak flomverk, kulvert m.v.) Sannsynligheten for oversvømmelse må vurderes nærmere

"Planlagt" boligbygging

Vannstand ved tverrprofil

Profilnr.	10 år	20 år	50 år	100 år	200 år	500 år
41	152.3	152.7	153.2	153.7	154.0	154.5
42	152.2	152.7	153.2	153.6	153.9	164.4
43	152.1	152.5	153.0	153.4	153.8	154.3

Man må kontrollere at det planlagte boligområdet virkelig ligger over kote 153,6 som representerer vannstand ved 100-årsflom før detaljplan vedtas eller dele- og byggetillatelse gis.

Unngå bygging på flomutsatte arealer

Stortinget har forutsatt at sikringsbehovet langs vassdragene ikke skal øke som en følge av ny utbygging. Derfor bør ikke flomutsatte områder tas i bruk om det finnes alternative arealer. Fortetting i allerede utbygde områder skal heller ikke tillates før sikkerheten er brakt opp på et tilfredsstillende nivå i henhold til retningslinjene.

Egnede arealbrukskategorier og reguleringsformål for flomutsatte områder, samt bruk av bestemmelser, er omtalt i NVEs veileder "Arealplanlegging i tilknytning til vassdrag og energianlegg" (NVE-veileder nr. 3/1999).

Se også NVEs Internett-sider: www.nve.no.

Dialog

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgt. 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
Internettadresse: www.nve.no
Ansvarlig: Informasjonsdirektør Sverre Sivertsen
Fagansvarlig: Anders Skauge
Opplag: 1000